

การประเมินโครงการพัฒนวิทยากรภายในองค์กรเพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้
และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษภาคใต้

The Evaluation of Train the Trainer Project for Training Online Learning and
Classroom Management for Vocational Teachers
in the Southern Region

อภิชาติ เนินพรหม
Apichat Nernprom

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษภาคใต้ จังหวัดสงขลา 90110

Center for Vocation Education Promotion and Development Southern Region Songkhla 90110

Corresponding Author: E-mail: apichat.nernprom@gmail.com

Received: 15 Mar. 2021 ; Revised: 5 May. 2021 ; Accepted: 9 June. 2021 ;

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนวิทยากรภายในองค์กรเพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษภาคใต้ กลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอนอาชีวศึกษภาคใต้ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนวิทยากรในองค์กร จำนวน 9 คน และครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่รับการฝึกอบรมโดยวิทยากรในองค์กร จำนวน 314 คน เครื่องมือประกอบด้วย แบบวัดความรู้ แบบวัดทักษะปฏิบัติ แบบวัดเจตคติ แบบวัดความสามารถในการเป็นวิทยากร และแบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าวิทยากรภายในองค์กรที่เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ร้อยละ 91.84 ทักษะปฏิบัติ ร้อยละ 90.74 และเจตคตร้อยละ 94.94 และมีความสามารถในการเป็นวิทยากรเพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์อยู่ในระดับดีมาก ประสิทธิภาพของครูผู้สอนอาชีวศึกษภาคใต้ที่ผ่านการอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กรมีความรู้ร้อยละ 79.84 ทักษะปฏิบัติร้อยละ 78.14 และเจตคตร้อยละ 77.89 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: วิทยากรภายในองค์กร การจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ครูอาชีวศึกษา

Abstract

The objective of this evaluation research was to assess the performance of train the trainer project within the organization. And to train online learning and classroom management for vocational teachers in the Southern Region. The target group was a vocational teachers in the Southern Region totaling 9 people and 314 vocational education

teachers trained by organizers. This instruments were knowledge test, practice skill test, attitude measurement form, lecturer ability test and the satisfaction test of the trainees. The statistics in data analysis were percentage, mean, and standard deviation;

The results of the research showed that the trainers within the organization who attended the project has received the development at 91.84% for knowledge, 90.74% for practical skills and 94.94% for attitudes. Also they have the ability to perform as lecturers to organize training, learning management and classroom management online is at a very good level. The effectiveness of vocational education teachers in the Southern Region who were trained by internal lecturers were at 79.84% for knowledge, 78.14% for practical skills and 77.89% for attitudes and their satisfaction was at the highest level.

Keywords: Train the trainer project, Online learning, Classroom management, Vocational education teachers

1. บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในยุคดิจิทัลหรือ Thailand 4.0 ที่เน้นจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนในยุคของการเปลี่ยนแปลง จากการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาเป็นการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา โดยมีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมและกำหนดเป็นทิศทางรูปแบบการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น [1] ระบบการศึกษาออนไลน์ (online education) จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่ที่ใช้วิธีการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning Platform) ในการสร้างโอกาสและทางเลือกให้กับผู้เรียนสำหรับสร้างความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ [2] สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยการรวมองค์ความรู้ไว้ในแหล่งการเรียนรู้เดียวให้สามารถเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative) ซึ่งครูผู้สอนต้องมีการปรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้าใจและ เข้าถึงความเปลี่ยนแปลง โดยการจัดการเรียนรู้หลังจากนี้ไปไม่จำกัดที่ชั้นเรียน หรือสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การปรับบริบทการเรียนการสอนแบบทางไกลหรือออนไลน์ (LMS: Learning Management System) เข้ามามีบทบาทและเป็นเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน สามารถดำเนินการผ่านกลไกการขับเคลื่อนโดยคนในองค์กรหรือใช้วิทยากรภายในองค์กร (Train the Trainer) ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ นั้น นอกจากนี้ทำให้ความรู้ที่อยู่ในตัวแต่ละบุคคลนั้น ได้ถูกนำมาใช้กับผู้อื่นหรือเป็นการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ขององค์กรนั้น ๆ ช่วยให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง และมีกลไกในการพัฒนาบุคลากรภายในที่จะสนับสนุนให้องค์กรเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน [3] โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรอาชีวศึกษาหลากหลายสถานศึกษามีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์หากมีการต่อยอดความรู้

เติมเต็มทักษะการถ่ายทอดการสื่อสารจะช่วยให้เกิดการสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในองค์กร สร้างเครือข่ายในการพัฒนาองค์กรเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาครูอาชีพศึกษาภาคใต้ ซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ จึงได้จัด โครงการพัฒนวิทยากรภายในองค์กร เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการห้องเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ และประเมินผลการดำเนินโครงการนี้โดยใช้แนวคิดการประเมินของไทเลอร์(Tyler's goal attainment model) [4] เพื่อประเมินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนวิทยากรภายในองค์กรและประสิทธิผลของการพัฒนาครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการห้องเรียนออนไลน์โดยวิทยากรในองค์กร เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาโครงการจัดฝึกอบรมในครั้งต่อไปและเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมิน โครงการพัฒนวิทยากรภายในองค์กร เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ มีวัตถุประสงค์การประเมินเฉพาะ ดังนี้

- 2.1 เพื่อประเมินผลการพัฒนวิทยากรภายในองค์กร เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์
- 2.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลการจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้โดยวิทยากรภายในองค์กร

3. สมมติฐานของการวิจัย

- 3.1 วิทยากรที่ผ่านการพัฒนา มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป และมีความสามารถในการเป็นวิทยากรในระดับดีมาก
- 3.2 ครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ที่ได้รับการฝึกอบรมโดยวิทยากรในองค์กรมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับดี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนวิทยากรภายในองค์กร เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ ตามแนวคิดการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Goal Attainment Model) แบ่งการประเมินการบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ประเมินการพัฒนวิทยากรภายในองค์กร เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ มีการประเมิน 2 ด้านได้แก่ (1) การประเมินสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์

ของวิทยากรภายในองค์กร ประกอบด้วยด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติของวิทยากรที่เข้าร่วม โครงการ และ 2) การประเมินความสามารถในการเป็นวิทยากรจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์

ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลการจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ให้กับครูผู้สอน อาชีวศึกษาภาคใต้ โดยวิทยากรภายในองค์กรมีการประเมิน 2 ด้านได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ของครูผู้สอนที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยวิทยากรประกอบด้วยด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติ โดยนำคะแนนรวมมาคิดเป็นร้อยละเพื่อพิจารณาแบ่งระดับสมรรถนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3 ระดับดังนี้ คะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 70-74 อยู่ในระดับพื้นฐาน (T1) คะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 75-79 ระดับต้น (T2) และคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไประดับกลาง (T3) และคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 70 ไม่ผ่านเกณฑ์การฝึกอบรม และ 2) ด้านความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมจากวิทยากรที่ได้รับพัฒนาจากโครงการ

4.2 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบได้แก่ครูผู้สอนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พื้นที่ภาคใต้

2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ครูผู้สอนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พื้นที่ภาคใต้โดยแบ่งเป็น 2 ระยะได้แก่

ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมายคือครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาวิทยากรภายในองค์กร (Train the Trainer) เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และผ่านการคัดเลือกโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคใต้ ในปีงบประมาณ 2563 จำนวน 9 คน

ระยะ 2 กลุ่มเป้าหมายคือครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ที่เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิทยากรในองค์กรจำนวนทั้งสิ้น 314 คน ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แบบวัดความรู้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ 2) แบบวัดทักษะปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ 3) แบบวัดเจตคติในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ 4) แบบวัดความสามารถในการเป็นวิทยากรจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ และ 5) แบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร

4.4 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) แบบวัดความรู้การจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ มีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1) ศึกษาเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม Microsoft Teams สำหรับการจัดฝึกอบรมในการกำหนดกรอบการวัดความรู้ การจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์

1.2) สร้างแบบวัดความรู้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ด้วยโปรแกรม Microsoft Teams แบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่สอดคล้องกับเอกสารประกอบการอบรมของโครงการ

1.3) ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) ได้ IOC อยู่

ระหว่าง .67 - 1.00 ในทุกข้อ ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดรายข้อโดยนำไปทดลองใช้ กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชุมพร จำนวน 42 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยแบบวัดมีค่าความยากรายข้ออยู่ระหว่าง .31 ถึง.62 และอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดอยู่ระหว่าง .23-.60 และหาคุณภาพด้านความเที่ยงทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR 20) เท่ากับ .89

1.4) ปรับปรุงแบบวัดความรู้สำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 30 ข้อ

2) แบบวัดทักษะปฏิบัติการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นใบงานและบันทึกผลการปฏิบัติงานพร้อมเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกส์ (Rubrics) มีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะปฏิบัติและเอกสารประกอบการฝึกอบรม

2.2) สร้างแบบวัดทักษะกระบวนการและผลงานในแต่ละใบงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ที่สอดคล้องกับเอกสารประกอบการฝึกอบรม พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกส์ (Rubrics) เพื่อนำคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ

2.3) ตรวจสอบตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเกณฑ์การให้คะแนนทักษะกระบวนการและผลงานทั้ง 3 ใบงาน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00

2.4) ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3) แบบวัดเจตคติในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกส์ (Rubrics) มีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติสำหรับการเป็นทีมวิทยากร

3.2) สร้างแบบวัดเจตคติเป็นแบบบันทึกคะแนนการวัดเกี่ยวกับเจตคติได้แก่ สนใจใฝ่รู้ รับผิดชอบ ความตรงต่อเวลาและทำงานเป็นทีม สำหรับการประเมินโครงการที่สอดคล้องกับเอกสารประกอบการฝึกอบรม พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกส์ (Rubrics) เพื่อนำคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ

3.3) ตรวจสอบตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ สนใจใฝ่รู้ รับผิดชอบ ความตรงต่อเวลาและทำงานเป็นทีม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00

3.4) ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4) แบบวัดความสามารถในการเป็นวิทยากรจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

4.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเป็นวิทยากรและเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ด้วยโปรแกรม Microsoft Teams

4.2) กำหนดกรอบประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการเป็นวิทยากรที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์

4.3) เขียนรายการข้อคำถามตามกรอบประเด็นข้อคำถามที่กำหนดไว้ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และต้องปรับปรุง จำนวน 14 ข้อ

4.4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาในประเด็นข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน นำมาวิเคราะห์ ได้ IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00 และหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .74

4.5) ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ก่อนการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

5) แบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

5.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรม

5.2) กำหนดกรอบประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจโดยประยุกต์จากแบบประเมินโครงการฝึกอบรมของพงศ์เทพ จิระโร [4] ที่ครอบคลุมทั้งด้านสภาพแวดล้อม ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม และด้านวิทยากร

5.3) เขียนรายการข้อคำถามตามกรอบประเด็นข้อคำถามที่กำหนดไว้ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ แปลผล [6] ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

5.4) ตรวจสอบตรงเชิงเนื้อหาความสอดคล้องชัดเจนของประเด็นข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00 และหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbrach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ติดต่อประสานกับผู้สนใจเข้าร่วมโครงการจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคใต้ โดยการประสานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ส่วนบุคคล (สถานศึกษาปิดทำการจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 COVID-19) โดยมีครูผู้สอนที่สนใจและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์จำนวน 9 คน ช่วงเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 9-20 มีนาคม 2563

2) ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้สนใจที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิทยากรภายในองค์กร (Train the Trainer) เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ช่วงเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 23-31 มีนาคม 2563

3) ดำเนินการพัฒนาวิทยากรโดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการออนไลน์โดยมีการประชุมชี้แจงก่อนการฝึกอบรมให้ความรู้แนวคิด หลักการ วิธีการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการสอนออนไลน์ จัดฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์จำนวน 21 ชั่วโมง วัดความรู้หลังการฝึกอบรม ทดลองฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากรกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย คนละ 3 สถานศึกษารวม 63 ชั่วโมง รวบรวมข้อมูลการวัดความรู้ ทักษะปฏิบัติ เจตคติและความสามารถในการเป็นวิทยากร ช่วงเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 6 -15 เมษายน 2563

3) ติดต่อประสานกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคใต้ ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ส่วนบุคคลกับผู้บริหารสถานศึกษา (สถานศึกษาปิดทำการจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 COVID-19) เพื่อรวบรวมครูผู้สอนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการและจัดตั้งไลน์กลุ่มแต่ละสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 11 สถานศึกษา ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการจำนวน ทั้งสิ้น 314 คน

4) จัดฝึกอบรมครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมโดยวิทยากรจำนวน 11 รุ่น ๆ ละจำนวน 21 ชั่วโมง โดยทำการจัดฝึกอบรมตั้งแต่ระดับพื้นฐาน (T1) ระดับต้น (T2) และระดับกลาง (T3) รวบรวมข้อมูลความรู้ ทักษะปฏิบัติและ เจตคติ สอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ช่วงเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 16 เมษายน -29 พฤษภาคม 2563

5) รวบรวมผลข้อมูล นำมาวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ

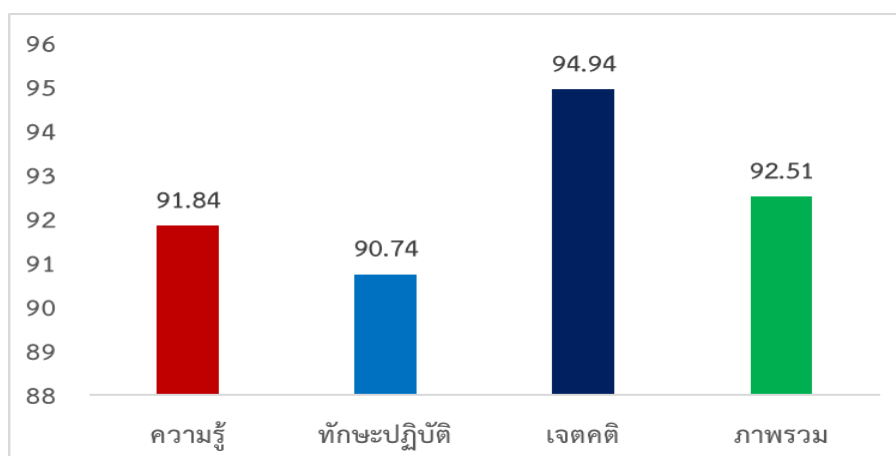
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติ ด้านเจตคติของวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ด้านความสามารถในการเป็นวิทยากร ด้านความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการพัฒนาวิทยากรภายในองค์กรเพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์

1) ผลการพัฒนาวิทยากรภายในองค์กรเพื่อการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 92.51 โดยด้านความรู้ ร้อยละ 91.84 ด้านทักษะปฏิบัติร้อยละ 90.74 และด้านเจตคติ ร้อยละ 94.94 เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ ร้อยละ 80 ขึ้นไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ของวิทยากร
ภาพรวมและจำแนก ด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติและด้านเจตคติ

2) ผลความสามารถในการเป็นวิทยากรจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลความสามารถในการเป็นวิทยากรจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์

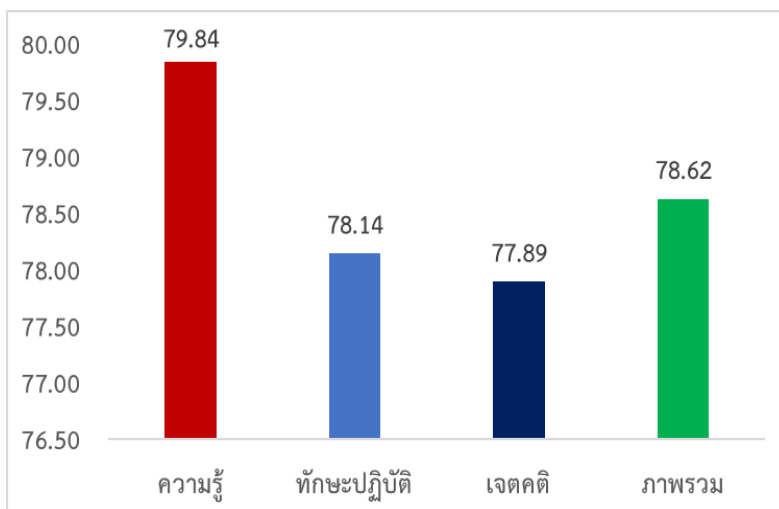
ที่	รายการประเมิน	ความสามารถในการเป็นวิทยากร (n=9)		ผลการประเมิน
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1	มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่อบรม	4.87	0.35	ดีมาก
2	มีการวางแผนเตรียมก่อนการอบรม	4.90	0.31	ดีมาก
3	มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อที่บรรยาย	4.47	0.51	มาก
4	ใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน	4.63	0.56	ดีมาก
5	มีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ ได้น่าสนใจ	4.60	0.62	ดีมาก
6	มีการสร้างบรรยากาศสูงใจให้เกิดการเรียนรู้	4.53	0.63	ดีมาก
7	เปิดโอกาสให้ผู้รับการอบรมซักถาม	4.53	0.51	ดีมาก
8	มีการตอบคำถามได้ตรงประเด็นชัดเจน	4.53	0.51	ดีมาก
9	ความสามารถในการใช้สื่อประกอบการอบรม	4.73	0.45	ดีมาก
10	จัดลำดับเนื้อหาได้เชื่อมโยงเหมาะสม	4.57	0.68	ดีมาก
11	บรรยายได้ครบตามหัวข้อเนื้อหาการอบรม	4.67	0.61	ดีมาก
12	ใช้ระยะเวลาได้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาการอบรม	4.50	0.78	ดีมาก
13	มีบุคลิกภาพทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ	4.67	0.48	ดีมาก
12	เอาใจใส่ผู้รับการอบรมอย่างกัลยาณมิตร	4.73	0.52	ดีมาก
เฉลี่ย		4.64	0.35	ดีมาก

จากตารางที่1 ความสามารถในการเป็นวิทยากรภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.64, SD= .35) สำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการวางแผนเตรียมก่อนการอบรมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.90, SD= .31) รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่อบรมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.87, SD = .35) ความสามารถในการใช้สื่อประกอบการอบรมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.73, SD = .45) และเอาใจใส่ผู้รับการอบรมอย่างกัลยาณมิตรอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.73, SD= .45) ตามลำดับสำหรับประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อที่บรรยาย อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.47, SD= .51) รองลงมา ใช้ระยะเวลาได้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาการอบรม อยู่ในระดับดีมาก (X= 4.50, SD= .78) ตามลำดับ

5.2 ประสิทธิภาพการจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ โดยวิทยากรภายในองค์กร

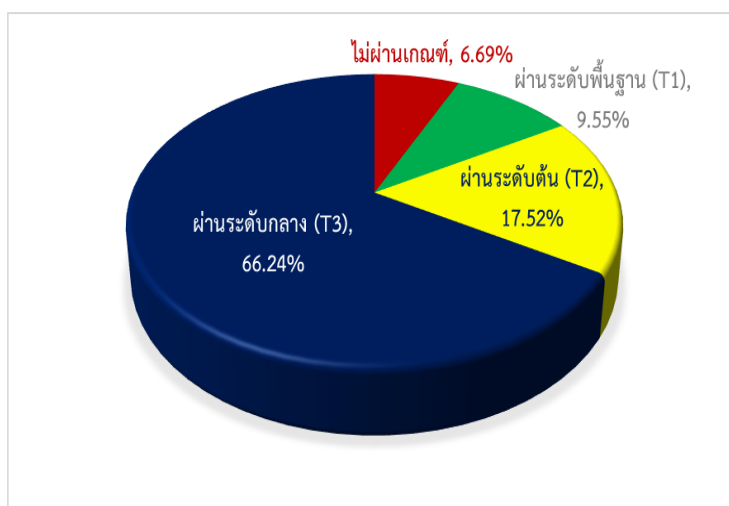
1) ประสิทธิภาพของครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร จำแนกเป็นสมรรถนะภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78.62 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านความรู้ร้อยละ 79.84 ด้านทักษะ

ปฏิบัติ ร้อยละ 78.14 และด้านเจตคติร้อยละ 77.89 เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ ร้อยละ 70 ขึ้นไป ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ของครูผู้สอนที่ได้รับการฝึกอบรม

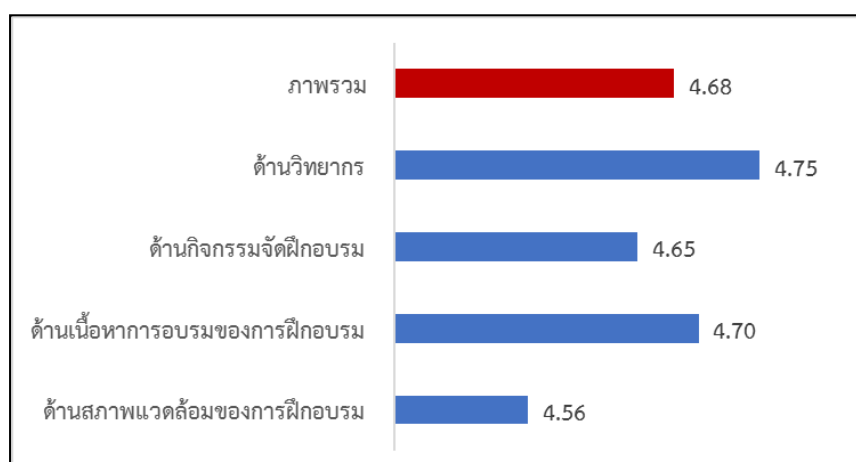
2) ประสิทธิภาพของครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร จำแนกตามเกณฑ์การผ่านการฝึกอบรมร้อยละ 70 ขึ้นไปโดยพบว่า จำนวนผู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 93.31และ ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 6.69 เมื่อพิจารณาเป็นระดับการผ่านเกณฑ์ พบว่าผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์ ระดับกลาง (T3) มากที่สุด ร้อยละ 66.24 รองลงมาระดับต้น (T2) ร้อยละ 17.52 และระดับพื้นฐาน (T1) ร้อยละ 9.55 ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ร้อยละของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจำแนกแต่ละระดับพื้นฐาน (T1) ระดับต้น (T2) ระดับกลาง (T3) และไม่ผ่านเกณฑ์

3) ผลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากการจัดฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร

3.1) ผลความพึงพอใจของครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่ผ่านการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากการจัดฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร ภาพรวมพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, SD = .36) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิทยากรพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, SD = .39) ด้านเนื้อหาการอบรมของการฝึกอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, SD = .32) ด้านกิจกรรมจัดฝึกอบรมพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, SD = .46) และ ด้านสภาพแวดล้อมของการฝึกอบรมโดยพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, SD = .39) ตามลำดับ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรมโดยวิทยากร

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการพัฒนาวิทยากรภายในองค์กร จัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทั้งด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติและด้านเจตคติ และความสามารถในการเป็นวิทยากรจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับดีมากซึ่งเป็นเพราะในการพัฒนาวิทยากรได้มีการชี้แจงวางแผนเตรียมก่อนการอบรมอย่างเป็นลำดับขั้นตอน สร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่อบรมผ่านหลากหลายช่องทาง มีการปฏิบัติจริงซ้ำ ๆ มีการสะท้อนผลการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง และเอาใจใส่ผู้เข้ารับการอบรมอย่างกัลยาณมิตร ทำให้ผลการพัฒนาวิทยากรในองค์กรเป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่ตั้งไว้

6.2 ประสิทธิภาพของครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้การจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ โดยวิทยากรภายในองค์กร จำแนกเป็นสมรรถนะของผู้เข้ารับการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ และด้านเจตคติเป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่ตั้งไว้ และจำแนกตามเกณฑ์การผ่านการฝึกอบรมร้อยละ 70 ขึ้นไปโดยพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์ ระดับกลาง (T3) มากที่สุด รองลงมาระดับต้น (T2) และระดับพื้นฐาน (T1) ตามลำดับ โดยความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์โดยวิทยากรภายในองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นเพราะการจัดการฝึกอบรมเป็นประเด็นที่กำลังอยู่ในความสนใจและความต้องการพัฒนาของครูสำหรับใช้ในการเตรียมการจัดการเรียนการสอนจริงในช่วง

วิกฤติของการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมครบตามเวลาที่กำหนด มีตั้งใจสูงในการทำกิจกรรมระหว่างอบรมทำให้การผ่านเกณฑ์การอบรมที่ตั้งไว้ในครั้งนี้ขึ้นสูงสุดคือในระดับกลาง (T3) มากที่สุด

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

วิทยากรภายในองค์กรที่เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ร้อยละ 91.84 ทักษะปฏิบัติ ร้อยละ 90.74 และเจตคติร้อยละ 94.94 และมีความสามารถในการเป็นวิทยากรเพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์อยู่ในระดับดีมาก ประสิทธิภาพของครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้ที่ผ่านการอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กรมีความรู้ร้อยละ 79.84 ทักษะปฏิบัติร้อยละ 78.14 และเจตคติร้อยละ 77.89 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) การพัฒนาวิทยากรภายในองค์กร เพื่อจัดฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ ควรมีการส่งเสริมด้านทักษะปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้แก่ ทักษะการสร้างช่องทางเรียนรู้ (Channel) การอัปโหลดไฟล์ข้อมูลขึ้นในระบบ เป็นต้น ทักษะการบริหารจัดการชั้นเรียนได้แก่ ทักษะการเพิ่มลิงค์ (Link) สื่อการเรียนรู้ ทักษะการจัดประชุมทีม VDO Call /Chat/Share ทักษะการมอบหมายงาน (Assignment) การส่งและการตรวจงาน การรายงานคะแนน (Export) เป็นต้น เพื่อเสริมสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานสำหรับการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการชั้นเรียนออนไลน์ให้กับครูผู้สอนอาชีวศึกษาได้

1.2) วิทยากรภายในองค์กรในจัดฝึกอบรมควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของหัวข้อที่บรรยายให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบในแต่ละระดับ ควรมีการซักซ้อมเพื่อให้สามารถควบคุมเวลาให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหา และมีเทคนิคในการสร้างบรรยากาศเชิงใจให้เกิดการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถาม

1.3) การฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการ ชั้นเรียนออนไลน์สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการตรงเวลานัดหมาย โดยวิทยากรต้องเข้ามาเตรียมการก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 15 นาที ตรวจสอบการเข้าถึงระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตของวิทยากรและผู้รับการอบรม จัดระยะเวลาและกิจกรรมฝึกอบรมแบบออนไลน์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาครูสอนซึ่งมีช่วงวัยและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรประเมินโครงการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนและบริหารชั้นเรียนออนไลน์สำหรับครูผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในองค์กร

2.2) ควรประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนและบริหารชั้นเรียนออนไลน์โดยผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) และเคริกแพทริก (Kirkpatrick) จะครอบคลุมกระบวนการระหว่างการพัฒนาและผลลัพธ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงหลังการฝึกอบรม

2.3) ควรพัฒนาวิทยากรในองค์กรสำหรับการออกแบบการเรียนรู้หรือการสร้างสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาภาคใต้

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] นิกร จันภิลม, ศตพล กัลยา, ภาสกร เรืองรอง, และรุจโรจน์ แก้วอุไร. (2562). เทคโนโลยีการศึกษาในยุค Thailand 4.0. *วารสารปัญญาทัศน์* 11(1), 304-314. 3
- [2] สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2563). *การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)*. สืบค้น 25 มีนาคม 2563. สืบค้นจาก <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/142-knowledges/2632>
- [3] สถาบันนวัตกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร. (2563). *Train the Trainer*. สืบค้น 25 มีนาคม 2563. สืบค้นจาก <https://iipod.hu.ac.th/?p=1021>
- [4] ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). *รูปแบบการประเมินโครงการ*. สืบค้น 25 มีนาคม 2563. สืบค้นจาก https://home.kku.ac.th/sompo_pu/spweb/evaluation/evaluation-model.pdf
- [5] พงศ์เทพ จิระโร. (2556). *การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและการวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพครูผู้สอน* (เอกสารประกอบการอบรม). ชุมพร: วิทยาลัยเทคนิคชุมพร.
- [6] ศิริชัย กาญจนวาสี. (2540). *การวิจัยกึ่งทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์*. การออกแบบและการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.